

PORADNICTWO - PRZEMIANY I ROZWÓJ. KRÓTKIE WPROWADZENIE

Karolina Cygan - Bogusz Zbigniew Brzeziński

Centrum
Wspierania Kariery

Spis treści

Słowem wstępu...	3
Czy praca jest ważna?	3
Czym jest poradnictwo zawodowe?	4
Skąd się wzięło poradnictwo w Publicznych Służbach Zatrudnienia?	5
Poradnictwo w szkole, a wsparcie urzędu.	10
Poradnictwo to konieczność w obecnych czasach?	10
Poradnictwo w Centrum Wspierania Kariery	11
Co mówią doradcy?	14
Bibliografia.	16

Słowem wstępu...

Niniejszy e-book powstał z okazji XVI Ogólnopolskiego Tygodnia Kariery, czyli inicjatywy Stowarzyszenia Doradców Szkolnych i Zawodowych RP, mającej na celu inspirowanie ogólnopolskich działań na rzecz rozwoju poradnictwa zawodowego. W publikacji przybliżamy historię Publicznych Służb Zatrudnienia i powstanie oraz rozwój usługi poradnictwa zawodowego. W kolejnych podrozdziałach odpowiadamy na pytania – czym jest praca i czy jest ważna dla człowieka, czym jest samo poradnictwo zawodowe i na czym polega. Będziecie mogli także zajrzeć do Centrum Wspierania Kariery – projektu pilotażowego, który Miejski Urząd Pracy w Kielcach kontynuuje do dziś. Na koniec o swoich odczuciach związanych z pracą doradcy zawodowego opowiedzą doradczynie prowadzące zajęcia dla kielczan.

Czy praca jest ważna?

Jak ważna w naszym życiu jest praca? Jakie mamy z niej korzyści? Pojęciem pracy zajmuje się wiele dyscyplin naukowych m.in.: ekonomia, teoria prawa, socjologia, psychologia, a każda z nich rozpatruje problematykę ze swojego punktu widzenia.

W artykule pt. „Praca jako wartość człowieka” Robert Lewandowski przytacza słowa polskiego socjologa Jana Szczepańskiego: „Dla człowieka istotne jest świadome oddzielanie wartości moralnych od ekonomicznych. Ekonomiczne często łączą się jedynie z zapewnieniem materialnych warunków egzystencji, często też z przymusem bądź obowiązkiem pracy. Morale to wartości łączone z powinnością i obowiązkiem jednostki wobec siebie i grupy.”¹

Oscar Wilde napisał pod koniec XIX wieku słowa, które, jak się zdaje, nie utraciły aktualności do dziś: „W dzisiejszych czasach ludzie znają cenę wszystkiego i nie znają wartości niczego.” (z ang. „Nowadays people know the price of everything and the value of nothing”) „Portret Doriana Graya”² W badaniach oczekiwań wobec miejsca pracy bez względu na to, czy weźmiemy pod uwagę młodych ludzi, czy dorosłych, poszukujących nowego zatrudnienia, na pierwszym miejscu znajdują się wynagrodzenia (odpowiednio: 79% i 72% wskazań). Dopiero na dalszych pozycjach lokuje się zachowanie równowagi między życiem zawodowym i osobistym, możliwości rozwoju, kompetentni liderzy, dobra atmosfera, przyjazna kultura organizacji, zgodność poglądów organizacji np. na ekologię z poglądami kandydatów, poczucie sensu wykonywanych zadań oraz wywierania dzięki pracy wpływu na otaczającą rzeczywistość.³

Praca określana jest jako świadoma czynność polegająca na wkładanym wysiłku człowieka, aby osiągnąć zamierzony przez niego cel. Tak pojęcie to definiuje m.in. *Słownik języka polskiego* jako

¹ J. Szczepański, Elementarne pojęcia socjologii, (1972), s. 96-100.

² https://pl.wikiquote.org/wiki/Portret_Doriana_Graya, [dostęp: 17.10.24r.]

³ Co przyciąga młodych? Pokolenie Z w sektorze komunikacji marketingowej. Raport z badania 2022, Sektorowa Rada ds. Kompetencji Sektora Komunikacji Marketingowej, Warszawa 2022 i Rynek pracy w Kielcach w opinii osób poszukujących pracy. Raport podsumowujący badanie, Wyższa Szkoła Administracji Publicznej w Kielcach i Miejski Urząd Pracy w Kielcach, Kielce 2024.

„świadomą, celową działalność człowieka zmierzającego do wytworzenia określonych dóbr materialnych lub kulturalnych, będąca podstawą i warunkiem istnienia i rozwoju społeczeństwa.”⁴

Anthony Giddens w pracy pt. „Socjologia” porusza temat pracy i definiuje go jako, zajęcie wymagające wysiłku umysłowego i fizycznego, którego celem jest wytwarzanie dóbr i świadczenie usług służących zaspokojeniu ludzkich potrzeb.⁵ Zwraca on także uwagę na to, że praca we wszystkich kulturach jest podstawą gospodarki, ale zaznacza także inne ważne aspekty, które należy wziąć pod uwagę omawiając to pojęcie. Podkreśla, że dla człowieka praca, to coś więcej – to budowanie i poczucie własnej tożsamości i wartości, to zorganizowana struktura czasu – ponieważ dzień osób pracujących jest wypełniony i zaplanowany, to zwiększone kontakty społeczne – nowe przyjaźnie i nawiązywanie relacji dzięki pracy oraz jest to urozmaicenie codziennych zajęć.⁶

Ważne, aby wybór naszej pracy, zawodu dawał nam poczucie spełnienia i niósł za sobą wiele innych korzyści. Instytut Gallupa, jedna z najbardziej znanych agencji badań opinii społecznej na świecie⁷ realizuje badania dotyczące pracy i pozamaterialnych korzyści z niej wynikających. W ostatniej edycji badań szczególną uwagę zwrócono na zdrowie psychiczne i dobre samopoczucie pracowników. Wzrost popularności pracy zdalnej i hybrydowej miał duży wpływ na pracowników. Według raportu Gallupa, 20% pracowników na świecie doświadcza codziennej samotności, szczególnie więcej wśród pracowników zdalnych. Bycie oddzielonym od współpracowników i odsuniętym od dotychczasowych środowisk pracy, miało wpływ na pracowników i ich zaangażowanie i wydajność.⁸

Praca to nieodzowny element codzienności, który, co już wiemy, niesie ze sobą wiele korzyści i dla jednostki i dla społeczeństwa. W kraju powstają działania mające na celu promowanie świadomego wyboru ścieżki kariery i planowania rozwoju zawodowego, wśród nich - Ogólnopolski Tydzień Kariery, zainicjowany w 2009 roku i do dziś koordynowany przez Stowarzyszenie Doradców Szkolnych i Zawodowych RP, który inspirowuje i motywuje lokalne ogólnopolskimi środowiska do podejmowania inicjatyw na rzecz rozwoju poradnictwa zawodowego, wspierania świadomego wyboru dalszych ścieżek edukacji i kariery.⁹

Czym jest poradnictwo zawodowe?

Poradnictwem zawodowym określamy proces podczas którego doradca zawodowy pomaga klientowi w osiągnięciu lepszego zrozumienia swoich wyborów zawodowych i samego siebie, współpracuje z nim w celu ułożenia planu działania i dalszych etapów kariery. W publikacji Jan Budkiewicz twierdzi, iż „poradnictwo zawodowe jest systemem działań społecznych, które ujęte w ramy instytucji publicznych danego kraju mają na celu pomagać w możliwie trafnym, to jest zgodnym z potrzebami społeczno-gospodarczymi oraz indywidualnymi, różnicowaniu zawodowym jego obywateli,

⁴ <https://sip.pwn.pl/sjp/praca;2507726.html>, [dostęp: 12.07.2024r.]

⁵ A. Giddens, Socjologia, (2006), s. 397.

⁶ Tamże, s. 396.

⁷ <https://www.gallup.com/cliftonstrengths/en/home.aspx>, [dostęp: 13.09.2024r.]

⁸ <https://www.tasb.org/news-insights/gallup-state-of-the-global-workplace-2024>, [dostęp: 13.09.2024r.]

⁹ <https://sdsiz.com.pl/otk-co-to-jest/>, [dostęp: 13.09.2024r.]

a zwłaszcza młodzieży.”¹⁰ Doradca zawodowy dzięki rozmowie, kwestionariuszom i testom pomaga usystematyzować klientowi wszystkie kwestie związane z zatrudnieniem i jego sytuacją na rynku. Wybór ścieżki zawodowej, przekwalifikowanie się, wątpliwości i pytania dotyczące obecnej pracy lub motywacja w drodze do podjęcia zatrudnienia dla osoby radzącej się – z tym na co dzień mierzy się w pracy doradca.

W Publicznych Służbach Zatrudnienia poradnictwo stanowi część oferty dla dorosłych klientów indywidualnych i instytucjonalnych, rozwija się jednak już na etapie pierwszych wyborów edukacyjnych i zawodowych – dla dzieci, młodzieży i studentów w szkołach, poradniach pedagogiczno-psychologicznych, akademickich biurach i centrach karier oraz organizacjach pozarządowych i instytucjach opieki społecznej. Niezależnie od miejsca i grupy docelowej, poradnictwo może być realizowane w postaci porad indywidualnych i indywidualnych informacji zawodowych oraz spotkań grupowych, realizowanych również w formie informacji zawodowych lub porad. Spotkania indywidualne dla osoby zainteresowanej to okazja do refleksji nad własnymi wyborami zawodowymi, uzyskanie wsparcia oraz informacji o rynku pracy i świecie zawodów. Spotkania grupowe stwarzają okazję do rozwijania konkretnych umiejętności, zmotywowania się, nauki efektywniejszego planowania i zarządzania czasem – warsztaty odbywają się wśród innych osób z podobnymi potrzebami, w atmosferze wzajemnego zrozumienia. Często spotkania grupowe opierają się o kreatywne podejście, inspirację i motywowanie uczestników ze strony doradcy, przeważnie występują na nich ćwiczenia grupowe – co za tym idzie uczestnicy mogą nauczyć się pracy zespołowej, poćwiczyć komunikację i poznać innych, będących w podobnej sytuacji.

Wspólne warsztaty pod okiem doradcy zawodowego pozytywnie wpływają na każdego uczestnika o czym świadczą chociażby ankiety ewaluacyjne uczestników zajęć w Centrum Wspierania Kariery Miejskiego Urzędu Pracy w Kielcach. Cytat z jednej z nich: „Anioły istnieją tylko czasami nie mają skrzydeł i nazywamy ich przyjaciółmi”. W materiałach, które podsumowywały w przystępnej formie projekt pilotażowy Centrum Wspierania Kariery (talent Office) zawarto opinie uczestników. Udział w zajęciach doradczych spełnił oczekiwania w stopniu bardzo wysokim lub wysokim dla 94% z nich. Tyle samo procent stwierdził, że skorzystanie z doradczego wsparcia pozytywnie wpłynie na zmianę ich sytuacji na rynku pracy.¹¹

Zazwyczaj osoby zainteresowane poradnictwem korzystają z obu tych opcji (indywidualnych i grupowych spotkań), a jest to kluczowe do osiągnięcia pożądaných efektów.

Skąd się wzięło poradnictwo w Publicznych Służbach Zatrudnienia?

Całą historię i opis rozwoju Publicznych Służb Zatrudnienia możemy znaleźć w publikacji pt. „Rozwój publicznych służb zatrudnienia. Stulecie 1919-2019” przygotowanej z okazji 100-lecia PSZ przez Instytut Pracy i Spraw Socjalnych pod redakcją dr Ewy Flaszyńskiej, dr Łukasza Ardenta, nad którą

¹⁰ J. Budkiewicz, Ogólna problematyka i perspektywy rozwojowe poradnictwa zawodowego, „Kwartalnik Pedagogiczny” 4 (1959), s. 123.

¹¹ W stronę skutecznego doradztwa. Poznaj Centrum Wspierania Kariery, Materiały Konferencyjne, Kielce 21.09.2022 r.

pracowali także recenzenci: prof. Dr hab. Marek Bednarski , dr hab. Barbara Szatur- Jaworska. Materiał wydany przez Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, przedstawia historię działania PSZ i pośrednictwa zawodowego od pierwszej konferencji Międzynarodowej Organizacji Pracy (Waszyngton 1919r.) do podsumowania wdrażanych projektów rozwojowych z zakresu poradnictwa, pośrednictwa i walki z bezrobociem.

Zacznijmy od początku, kiedy to (MOP) w przyjętej przez siebie konwencji nr 2, która dotyczyła bezrobocia i rekomendowała krajom członkowskim utworzenie Publicznych Służb Zatrudnienia. Polska jedna z pierwszych także powołała PSZ – to ówczesny naczelnik Państwa Józef Piłsudski na wniosek premiera podpisał dekret o organizacji państwowych urzędów pośrednictwa pracy i opieki nad wychodźcami (27.01.1919r.). Urzędy miały podlegać wówczas pod Ministerstwo Pracy i Opieki Społecznej, ale wówczas nie świadczone w nich usług poradnictwa zawodowego.

Kolejne zmiany przyczyniły się do ewolucji PSZ, które mierzyły się z nowymi problemami na rynku. Urzędy pracy zostały włączone do systemu rad narodowych, następnie przekształcono je w ich komórki organizacyjne. Wysokie Bezrobocie w okresie międzywojennym było stałą cechą rynku pracy. Problem ten wynikał m.in. z dużego przyrostu ludności w wieku produkcyjnym oraz ze skutków kryzysu gospodarczego. Tematyka polityki rynku pracy znalazła się w konstytucji marcowej z 1921r. to w niej w artykule 102 wskazano, że każdy obywatel ma prawo do opieki państwa nad jego pracą, a w przypadku jej braku – prawo do zabezpieczenia społecznego. Usługi pośrednictwa w okresie międzywojennym mogły być realizowane także przez instytucje prywatne i społeczne. Instytucje prywatne musiały otrzymywać odpowiednie zezwolenia na świadczenie usług od Ministra Pracy i Opieki Społecznej, a usługi te miały charakter odpłatny. Organizacje społeczne kierowały swoją ofertą usług przede wszystkim do osób, które poszukiwały pracy w miastach i chciały opuścić tereny wiejskie. Musiało minąć trochę czasu, żeby w 1945r. uregulowano sytuację pośrednictwa pracy – i tu monopol zyskały państwowe urzędy pracy.¹²

Przy Kuratorium miasta Warszawy w 1950 r. zorganizowano poradnię psychologiczną, która prowadziła poradnictwo zawodowe, dział współpracy z sądem oraz dział selekcji dla dzieci umieszczonych w Państwowym Pogotowiu Opiekuńczym. W 1953 roku poradnia zostaje rozwiązana, jak wiele innych, a poradnictwo w latach 1953 –1956 prowadzi wyłącznie Poradnie Zdrowia Psychicznego. Nowe podejście do polityki rynku pracy i jego działania pojawiło się wraz z Konstytucją Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej z 1952r. W artykule 14 dokumentu zagwarantowano każdemu obywatelowi prawo do pracy – traktowane również jako obowiązek. Następnie w 1957r. odbyła się Krajowa Rada Psychologów, wśród postulatów znalazły się te mówiące o potrzebie dalszego rozwijania poradnictwa, wypracowania najlepszych form organizacyjnych oraz doskonalenia metod badań. Określono na niej zadania poradnictwa.¹³

W 1960r. powołano Komitet Pracy i Płac, przekształcono także oddziały zatrudnienia w wydziały zatrudnienia, a w 1973r. utworzono wydziały zatrudnienia i spraw socjalnych. Stały się one podmiotami polityki zatrudnienia na poziomie województw i powiatów, po 1975r. przestały być organami administracji państwowej, a zostały jednostkami organizacyjnymi w urzędach wojewódzkich i miejskich. Zmiany w funkcjonowaniu Wydziału Zdrowia i Spraw Społecznych można

¹² 100-lecie Publicznych Służb Zatrudnienia. Publiczne Służby Zatrudnienia – wczoraj i dziś, Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, s. 4-5.

¹³ <https://ppp4.edu.pl/o-nas/historia/historia-poradnictwa/>, [dostęp:17.10.2024r.].

było zauważyć dopiero po utworzeniu 49 województw i po przejściu na dwustopniowy system organizacji terenowej administracji. Już w latach 80 wdrożono całkiem nowe zasady prowadzenia pośrednictwa pracy dla absolwentów szkół wyższych. Po 1975r. zwrócono uwagę na konieczność rozwoju programów poradnictwa uwzględnieniem związku między poradnictwem i kształceniem zawodowym a zatrudnieniem.

Na początku poradnictwo zawodowe skupiało się na orzekaniu o przydatności do określonych zawodów na podstawie testów psychologicznych. Przełom nastąpił w 1989r. kiedy Polska przyjęła aplikację francuskiego modelu orientacji zawodowej. Istniejące wówczas poradnie wychowawczo-zawodowe przemianowano na poradnie psychologiczno-pedagogiczne. Natomiast początek lat 90 to już masowe pojawianie się instytucji poradniczych m.in. Kluby Pracy i Centra Informacji Zawodowej, banki kadr, firmy consultingowe czy agencje doradztwa personalnego. Z biegiem czasu pracodawcy także zaczęli przejawiać większe zainteresowanie poradnictwem zawodowym w kontekście poszukiwania kadr. Ta popularność pobudzała do rozwoju doradztwa i wpłynęła na pojawienie się kolejnych zmian. Wraz z nimi poradnictwo oprócz pomocy w wyborze zawodu, zaczęło obejmować pomoc w organizowaniu warsztatu pracy czy otwarciu własnej działalności.

Sam zawód doradcy zawodowego został wprowadzony w 1995roku.¹⁴ Jednak do stycznia 2003 roku szkoły nie zatrudniały doradców ani personelu odpowiedzialnego za poradnictwo. Zmieniło się to wraz z 7 stycznia 2003 rokiem, kiedy Ministerstwo Edukacji Narodowej i Sportu wydało rozporządzenie, które precyzowało rolę doradców w szkołach. Od tego momentu szkoły mogły zatrudniać profesjonalną kadrę ds. kariery zawodowej.¹⁵

Zmiany zachodzące w systemie służb zatrudnienia miały na celu zwiększenie skuteczności działań w wymiarze lokalnym. Ówczesnie funkcjonujący model przyczynił się do przyjęcia ustawy z 20 kwietnia 2004r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy. Ustawa miała na celu zwiększenie efektywności działania PSZ i dostosowania do standardów Unii Europejskiej. Kolejne lata pokazały jak ważna jest aktywizacja bezrobotnych i dzięki temu od 1 lutego 2009r. nastąpiło wzmocnienie priorytetu rynku pracy – wszystkich działań skupiających się na tworzeniu nowych miejsc zatrudnienia i mobilizacji bezrobotnych do podejmowania działań.¹⁶

Nietrafiona reforma z 2014 roku, będąca w tym aspekcie powieleniem krytykowanego modelu niemieckiego z 2007 roku (opinia przedstawicieli niemieckiego Stowarzyszenia Doradców Szkolnych i Zawodowych DVB, wyrażona w trakcie spotkania z polskimi doradcami w Tuttlingen w 2011 r., krytykowano m.in. deregulację zawodu oraz ograniczenie roli doradców w urzędach pracy do obsługi klienta z drobnymi elementami doradztwa dla szkół i młodych dorosłych), omal nie doprowadziła do likwidacji poradnictwa zawodowego w urzędach pracy szczebla powiatowego.

¹⁴ Małgorzata Wolska- Długosz, Rola i zadania szkolnego doradcy zawodowego, [\[https://bazhum.muzhp.pl/media/files/Studia_Pedagogiczne_Problemy_Spoeczne_Edukacyjne_i_Artystyczne/Studia_Pedagogiczne_Problemy_Spoeczne_Edukacyjne_i_Artystyczne-r2010-t19/Studia_Pedagogiczne_Problemy_Spoeczne_Edukacyjne_i_Artystyczne-r2010-t19-s273-283/Studia_Pedagogiczne_Problemy_Spoeczne_Edukacyjne_i_Artystyczne-r2010-t19-s273-283.pdf\]](https://bazhum.muzhp.pl/media/files/Studia_Pedagogiczne_Problemy_Spoeczne_Edukacyjne_i_Artystyczne/Studia_Pedagogiczne_Problemy_Spoeczne_Edukacyjne_i_Artystyczne-r2010-t19/Studia_Pedagogiczne_Problemy_Spoeczne_Edukacyjne_i_Artystyczne-r2010-t19-s273-283/Studia_Pedagogiczne_Problemy_Spoeczne_Edukacyjne_i_Artystyczne-r2010-t19-s273-283.pdf).

¹⁵ Z. Wołk, Poradnictwo zawodowe w Polsce w świetle współczesnych przemian cywilizacyjnych, <file:///C:/Users/kcygan/Downloads/Zdzisław+Wolk+Poradnictwo+zawodowe+w+Polsce+w+swietle+wspolczesnych+przemian+cywilizacyjnych.pdf>, [dostęp: 12.09.2024].

¹⁶ 100-lecie Publicznych Służb Zatrudnienia. Publiczne Służby Zatrudnienia – wczoraj i dziś, Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, s. 17-18.

Doradcy byli sprowadzani do funkcji doradców klienta, co wywołało zachwianie się poradnictwa grupowe i ograniczyło jego rozwój. Gwarantowanie dostępu do tej usługi przez Konstytucję RP (art. 65 ust. 5: **Władze publiczne prowadzą politykę zmierzającą do pełnego, produktywnego zatrudnienia poprzez** realizowanie programów zwalczania bezrobocia, w tym **organizowanie i wspieranie poradnictwa** i szkolenia zawodowego oraz robót publicznych i prac interwencyjnych.) stało się wątpliwe. Doradcy dostępni i realizowali tę usługę w pełni w Centrach Informacji i Planowania Kariery Zawodowej Wojewódzkich Urzędów Pracy, poradniach pedagogiczno-psychologicznych, przeważnie nielicznych kadrowo akademickich biurach karier, organizacjach pozarządowych i ocalałych po okresie finansowania zewnętrznego Szkolnych Ośrodkach Kariery (już w 2007 r. liczba SZOK spadła z 344 do 307).¹⁷

Na szczęście ten etap poradnictwa ma już za sobą. Warto zauważyć, że niekorzystne zmiany w PSZ spotkały się z oporem środowiska. Część doradców odeszła z pracy, nie mogąc realizować się w swoim zawodzie. Branżowy kwartalnik „Doradca Zawodowy” zamieścił zaś głośny: List otwarty do przyszłego ministra pracy.¹⁸

Obecna rola poradnictwa ewoluowała i dostosowała się do wymagających czasów - w których rzadkością jest jednorazowy wybór profesji i brak zmian podczas całego okresu aktywności zawodowej jednostki.

Profesjonalne doradztwo swoją rolę odgrywa już na etapie szkolnym, gdzie doradca rozmawia z dzieckiem podczas konsultacji, ułatwiając tym samym podjęcie kluczowych decyzji i ułożenie planu działania. Doradca pomaga i wspiera w trakcie podejmowanych wyborów, pokazuje możliwości w odniesieniu do potencjału jednostki.

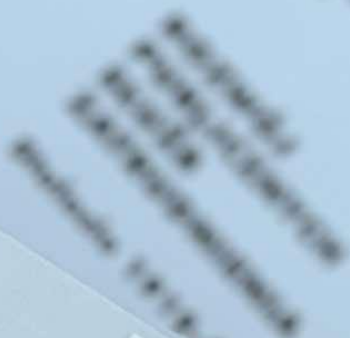
W kolejnych latach życia rola doradcy się zmienia – polega na wsparciu w wejściu na rynek pracy i funkcjonowaniu na nim. Następnie zależnie od potrzeb poszczególnych osób, doradca oferuje pomoc na etapie poszukiwania nowego zatrudnienia, przekwalifikowania się i pracy nad własnym rozwojem.

Warto podkreślić, że polskie doświadczenia, również te wynikające z niestabilnego finansowania lub niekorzystnych zmian w przepisach, wpłynęły na zmianę postrzegania usługi w Europie. W toku prac partnerstwa Jobs and Skills in the Local Economy Agendy Miejskiej Unii Europejskiej, w którego pracach brali udział przedstawiciele: Berlina, Gandawy, Jelgawy, Kielc, Turyny, Miskolca, Porto i Rotterdamu oraz rządów Grecji, Rumunii i Włoch, a także Komisji Europejskiej, programu URBACT, EUROCITIES, Europejskiego Banku Inwestycyjnego (EIB), Rady Gmin i Regionów Europy, zgodnie stwierdzono, że interwencja doradcza w większości państw, była zbyt krótkotrwała. Dotyczyła ona przeważnie tylko uczniów, czasem studentów i młodych dorosłych (definiowanych np. w Niemczech, jako osoby do 21 roku życia). Zgodzono się również, że konieczny jest system całościowego poradnictwa zawodowego, z którego skorzystać będzie mógł każdy. Tak powstało działanie Nr 1 z dokumentu finałowego Prac Partnerstwa, czyli „Action Plan”, zatytułowane: Talent Office, o czym więcej w dalszej części niniejszego dokumentu.¹⁹

¹⁷ G. Wieczorek, Szkolny Ośrodek Kariery jako element wewnątrzszkolnego systemu poradnictwa zawodowego, „Prace Naukowe Akademii im. Jana Długosza w Częstochowie”, Seria: Pedagogika, t. XVII, 2008 r.

¹⁸ „Doradca Zawodowy” nr 2 z 2015 r., s. 37-39.

¹⁹ <https://futurium.ec.europa.eu/en/urban-agenda/jobs-and-skills-local-economy> - dostęp: 18.10.2024 r.

Poradnictwo w szkole, a wsparcie urzędu

Szkoły dostrzegają pozytywny wpływ zajęć i warsztatów na młodzież. To właśnie dzięki poradnictwu wybory szkół, specjalności czy zawodów, dokonywane przez najmłodszych będą świadome i przemyślane. Uczniowie dzięki współpracy znają realia rynku pracy, wiedzą czym zajmują się instytucje na rynku oraz znają podstawy pozwalające im na dokonywanie własnych decyzji, zgodnych z ich oczekiwaniami i predyspozycjami. Uczą się także, że korzystanie z pomocy doradcy w późniejszych etapach kariery jest ważne, nie jest oznaką niepowodzenia a racjonalnego poszukiwania wsparcia np. w celu skorygowania ewentualnych nietrafnych wyborów.²⁰ Niestety jakość szkolnego poradnictwa jest nierówna, co potwierdzają m.in. ustalenia Najwyższej Izby Kontroli.²¹

Poradnictwo to konieczność w obecnych czasach?

W sytuacji na rynku, która ciągle ulega zmianom i przekształceniom, ważne jest znalezienie odpowiedniego dla siebie miejsca. Dlatego nieodłączne staje się poradnictwo zawodowe skierowane do osób pragnących realizować się zawodowo, szukających odpowiedzi na różnych etapach swojego życia. Pomoc w realizacji kariery i planowania jej zyskała większe znaczenie i stała się popularnym rozwiązaniem, podstawą w ofertach urzędów pracy i innych instytucjach państwowych.

Jak powiedział w wywiadzie udzielonym Polskiego Radia Kielce w październiku 2009 r. ówczesny wiceprzewodniczący SDSiZ Wojciech Kreft: „nie każdy koniecznie musi skorzystać z poradnictwa, zawodowego, ale każdy powinien mieć taką możliwość”.

W dobie Pracy 4.0, rozwoju sztucznej inteligencji, zmieniających się oczekiwań kolejnych generacji wchodzących na rynek pracy oraz wspierania pracodawców w doborze odpowiednich kandydatów, szalenie ważne jest też stałe podnoszenie kompetencji przez samych doradców i, co za tym idzie, zapewnienie nie tylko środków na ich zawodowy rozwój, ale też organizacje dostępu do ekspertów, wyników najnowszych badań, a także wizyt studyjnych w kraju i zagranicą w celu wymiany doświadczeń i stałego podnoszenia poziomu oferowanych usług. W kontekście rozwoju służb mundurowych, eksperci z Europolu stwierdzili, że bandyci nie będą czekali, aż Policja się przeszkoli. Na doradców rynek też nie zaczeka. Będzie się zmieniał stale i trzeba nad tym nadążać.

²⁰ Małgorzata Wolska- Długosz, Rola i zadania szkolnego doradcy zawodowego, s. 280-281, https://bazhum.muzhp.pl/media/files/Studia_Pedagogiczne_Problemy_Spoeczne_Edukacyjne_i_Artystyczne/Studia_Pedagogiczne_Problemy_Spoeczne_Edukacyjne_i_Artystyczne-r2010-t19/Studia_Pedagogiczne_Problemy_Spoeczne_Edukacyjne_i_Artystyczne-r2010-t19-s273-283/Studia_Pedagogiczne_Problemy_Spoeczne_Edukacyjne_i_Artystyczne-r2010-t19-s273-283.pdf, [dostęp: 25.09.2024].

²¹ Np. Informacja o wynikach kontroli: Szkolnictwo zawodowe, Warszawa, lipiec 2024 r.

Poradnictwo w Centrum Wspierania Kariery

W Centrum Wspierania Kariery Miejskiego Urzędu Pracy w Kielcach odbywają się zajęcia i warsztaty doradcze. Dlaczego skupienie na poradnictwie zawodowym jest kluczowe w pracy urzędu?

Od początku... Centrum Wspierania Kariery (Talent Office) powstał jako projekt pilotażowy finansowany z rezerwy Funduszu Pracy. Skupiał się na wprowadzeniu innowacji w obszarze realizacji usług poradnictwa w formie grupowej. Kluczowe było utworzenie samego Centrum jako miejsca w którym odbywają się warsztaty, następnie wprowadzone zostały nowatorskie rozwiązania w zakresie poradnictwa grupowego online. Jak w swojej prezentacji pt. „Co doskonalić w doradztwie zawodowym” przedstawił Mirosław Żurek z Sieci Badawczej Łukasiewicz Instytutu Technologii Eksploatacji w Radomiu podczas XXXIV Konferencji Szkoleniowej SDSiZ RP w Katowicach (27.09.2024r.), uczniowie chcą odrębnej przestrzeni dla doradztwa. Jest to uzasadnione, ponieważ organizacja przestrzeni i jej wygląd odgrywają dużą rolę – wpływają na efektywność, skupienie i samopoczucie uczniów.²²

Ponadto Centrum otworzyło się na inną grupę docelową jaką zostali przedsiębiorcy. Czas realizacji pilotażu to termin 20.09.2021r. – 20.10.2022r. i chociaż już dawno minął, Centrum dalej prężnie działa i realizuje kolejne spotkania, warsztaty i zajęcia, a nawet rozwija swoją działalność.

Jak już o tym wspomniano, koncepcja Talent Office został wypracowana przez partnerstwo Jobs and Skills in the Local Economy Agendy Miejskiej Unii Europejskiej. Liderem tej koncepcji było Porto, a ściśle z nim współpracowały Kielce, Rotterdam i przedstawiciele rządu Grecji.

Jakie zajęcia odbywają się w Centrum w 2024 roku?

- „Pomoc w poruszaniu się po rynku pracy dla osób bezrobotnych – usługi i instrumenty rynku pracy”
- „Kurs inspiracji”
- „Jak planować i skutecznie realizować swoje cele – warsztat motywacyjny, cz. I i cz. II”
- „Warsztat odkrywania kompetencji”

Doradcy stosują liczne metody i techniki pracy: wykłady, prezentacje multimedialne, moderowane dyskusje, burze mózgów, analizy przypadków, scenki i symulacje, kwestionariusze oraz testy, ćwiczenia indywidualne i zespołowe, a także gry doradcze i coachingowe, Poradnictwo świadczone jest zarówno w formie indywidualnej jak i online na platformie Discord.

²² <https://nsp1.edu.pl/organizacja-przestrzeni-w-klasie>, [dostęp: 24.09.2024r.].

Czy wiesz, że...

Stowarzyszenie Doradców Szkolnych i Zawodowych RP jest organizacją społeczną o charakterze pozarządowym a swoją działalność rozpoczęło w 1991r. Członkami stowarzyszenia są specjaliści zajmujący się szeroko pojętą tematyką poradnictwa zawodowego. Zajmują się oni problematyką orientacji i poradnictwa zawodowego, realizują i propagują działania na rzecz rozwoju skutecznej polityki zatrudnienia, doskonalenia poradnictwa i promocji zatrudnienia i aktywizacji. Stowarzyszenie prowadzi działania na rzecz integracji doradców z państw europejskich.²³

Dlaczego o tym wspominamy? To właśnie SDSiZ RP w 2009 roku stworzyło inicjatywę jaką jest Ogólnopolski Tydzień Kariery coroczne działanie mające na celu inspirowanie ogólnopolskich i lokalnych inicjatyw na rzecz rozwoju poradnictwa zawodowego. Trzeci tydzień października to właśnie czas w którym wszyscy zarówno instytucje jak i wolontariusze, doradcy starają się wspierać swoimi działaniami kolejne edycje OTK.

Dlaczego wsparcie doradców i dzielenie się efektami ich pracy, jest tak ważne? Promocja i rozwój poradnictwa zawodowego to ogromna szansa na rozwój dla wszystkich pracujących w tej branży osób – docenienie ich starań i możliwości, podkreślenie odgrywanej w społeczeństwie roli. Szerzenie wiadomości o poradnictwie budzi zawsze większe zainteresowanie wśród potencjalnych przyszłych klientów.

Zachęcamy do korzystania z usług doradców zawodowych, a za rok zapraszamy do lektury e-book'a poświęconego temu, co działo się w trakcie Ogólnopolskich Tygodni Kariery w Kielcach począwszy od 2009 roku z inicjatywy Miejskiego Urzędu Pracy.

²³ <https://sdsiz.com.pl/otk-co-to-jest/>, [dostęp: 24.09.2024].

Co mówią doradcy?

Przemysław Nowak – pedagog pracy, doradca zawodowy, certyfikowany trener, szkoleniowiec. Posiada uprawnienia do wykonywania testów preferencji zawodowych i kompetencji, kwalifikacje do stosowania testów z kat. B1 Polskiego Towarzystwa Psychologicznego. Specjalista w zakresie prowadzenia warsztatów grupowych. W pracy stosuje nowoczesne metody interaktywne doradztwa zawodowego, certyfikowany trener gry coachingowej „Podróż bohatera”, autorka programu dla osób 40+ „Pokolenie X chce pracować”. Posiada bogate (30-letnie) doświadczenie zawodowe w PSZ, instytucjach rynku pracy oraz jednostkach edukacyjnych.

Doradztwo zawodowe to większość mojego życia zawodowego. Nadal uważam, że jest niezwykle potrzebne, ważne, motywujące, inspirujące do działania, poważne ale też lekkie i co najważniejsze pełne optymizmu. Z perspektywy czasu i przeróżnych działań doradczych oświadczam, że jestem fanką warsztatów w grupach. Przeróżnych grupach, nawet najbardziej zróżnicowanych (wiekowo, pod względem doświadczenia czy nawet wykształcenia). Nawet tak „dziwnie” (niektórzy powiedzą) dobrane grupy mają moc wyzwolenia w większości uczestników pozytywnej energii sprawiającej że chce się chcieć. Oczywiście trzeba mieć „sprawny” warsztat i narzędzia do prowadzenia zajęć, no i to coś co sprawia, że doradcy się wierzy i ufa, niezależnie od tego ile ma lat (ja mam prawie 58 i wciąż wolę spotykać się z grupą niż z jednym klientem urzędu pracy, bo pytanie „no i co mi może Pani doradzić? na wstępie rozmowy jest tak częste jak niewiedza klientów o mocy poradnictwa. Ale to ja. Dobrze, że są też doradcy, którzy lubią indywidualne spotkania. Mam poczucie, że na poradach grupowych można rozmawiać prawie o wszystkim, co nawiązuje do zawodowych decyzji. Często bywa tak, że to uczestnicy kreują zakres i temat porady, niezależnie od wywołanego hasła. Ważne żeby było podsumowanie i refleksja: czego się nauczyłam/łem, czego dowiedziałam/łem się o sobie itd. Dorośli lubią widzieć konkret i sens uczestnictwa w zajęciach. To jest trudna praca, wymagająca ciągłego doskonalenia własnego warsztatu, kreatywności, pasji i ciągłej pogody ducha (to chyba najtrudniejsze po latach).

Zatem doradcy muszą też sami siebie motywować. Na posumowanie tych 30 lat cytaty z mojej ulubionej Alicji w Krainie Czarów. Po drugiej Stronie Lustra Lewisa Carrolla.

„- Och, nie mów w ten sposób! - zawołała biedna Królowa, załamując ręce w rozpacz. - Pomyśl, jaką jesteś świetną osobą. Pomyśl, jak długą przeszłaś już drogę. Pomyśl, która jest godzina. Pomyśl o czymkolwiek, tylko nie płacz!”

Tego się trzymam.

Edyta Hińcza – pedagog, doradca zawodowy, wieloletni pracownik urzędu pracy, doświadczony i ceniony trener szkoleń dla osób bezrobotnych, młodzieży, studentów, niepełnosprawnych intelektualnie, pozbawionych wolności. Posiada uprawnienia do stosowania testów kompetencji i zainteresowań oraz wiodących metod poradnictwa grupowego. Certyfikowany trener gry coachingowej „Podróż bohatera”. Autorka pilotażowego programu doradczego „Mama wraca do pracy” Współpracowała przy wielu projektach szkoleniowo- doradczych m.in. w zakresie badania predyspozycji, opracowywania planów działania, konstruowania ścieżek kariery. Autorka artykułów

naukowych i branżowych dotyczących poradnictwa zawodowego oraz praktycznych aspektów poszukiwania pracy.

W ciągu 30 lat mojej pracy zawodowej w PSZ i nie tylko realizowałam zadania z obszaru poradnictwa i doradztwa zawodowego, coachingu kariery, prowadziłam wykłady i treningi, wygłaszałam referat, byłam ekspertką w audycjach radiowych, jurorką w konkursach. Na przestrzeni lat zmieniał się rynek pracy, potrzeby klientów, narzędzia i trendy w doradztwie zawodowym. Odbiorcami moich usług na początku kariery zawodowej były przede wszystkim osoby bezrobotne. Z czasem grono odbiorców poszerzało się o osoby pozbawione wolności, upośledzone intelektualnie, uczniów, studentów, osoby zwalniane z pracy, uczestników klubu abstynenta, niepełnosprawnych kibiców lokalnego klubu piłkarskiego i pewnie wielu innych. Zmieniałam się również ja. Dziś jestem bogata w wiedzę, mam ogrom doświadczeń i tysiące uczestników spotkań indywidualnych i grupowych. Jedna rzecz pozostała i pozostanie niezmienna. Człowiek - osoba radząca się zawsze była, jest i będzie dla mnie najważniejsze. Dziś jako doświadczony doradca służę radą i pomocą młodszym koleżankom. Wierzę, że odwaga, motywacja i pasja pozwoli realizować się w zawodzie.

Bibliografia

1. Bańka A., Trzeciak W., Rozwój myśli i profesjonalizacji poradnictwa zawodowego, tropy, dokonania, perspektywy, Katowice 2017.
2. Budkiewicz J., Ogólna problematyka i perspektywy rozwojowe poradnictwa zawodowego, „Kwartalnik Pedagogiczny” 4, 1959.
3. Giddens A., Socjologia, Warszawa 2006.
4. Szczepański J., Elementarne pojęcia socjologii, Warszawa 1972.
5. Wieczorek G., Szkolny Ośrodek Kariery jako element wewnątrzszkolnego systemu poradnictwa zawodowego, „Prace Naukowe Akademii im. Jana Długosza w Częstochowie”, Seria: Pedagogika, t. XVII, 2008 r.
6. Wolska- Długosz M., Rola i zadania szkolnego doradcy zawodowego, https://bazhum.muzhp.pl/media/files/Studia_Pedagogiczne_Problemy_Spoeczne_Edukacyjne_i_Artystyczne/Studia_Pedagogiczne_Problemy_Spoeczne_Edukacyjne_i_Artystyczne-r2010-t19/Studia_Pedagogiczne_Problemy_Spoeczne_Edukacyjne_i_Artystyczne-r2010-t19-s273-283/Studia_Pedagogiczne_Problemy_Spoeczne_Edukacyjne_i_Artystyczne-r2010-t19-s273-283.pdf, [dostęp: 18.09.2024r.]
7. Wołk Z., Poradnictwo zawodowe w Polsce w świetle współczesnych przemian cywilizacyjnych, <file:///C:/Users/kcygan/Downloads/Zdzislaw+Wolk+Poradnictwo+zawodowe+w+Polsce+w+swietle+wspolczesnych+przemian+cywilizacyjnych.pdf>, [dostęp: 12.09.2024].
8. Co przyciąga młodych? Pokolenie Z w sektorze komunikacji marketingowej. Raport z badania 2022, Sektorowa Rada ds. Kompetencji Sektora Komunikacji Marketingowej, Warszawa 2022 i Rynek pracy w Kielcach w opinii osób poszukujących pracy. Raport podsumowujący badanie, Wyższa Szkoła Administracji Publicznej w Kielcach i Miejski Urząd Pracy w Kielcach, Kielce 2024.
9. „Doradca Zawodowy” nr 2, 2015.
10. 100-lecie Publicznych Służb Zatrudnienia. Publiczne Służby Zatrudnienia – wczoraj i dziś, Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, Warszawa 2019.
Np. Informacja o wynikach kontroli: Szkolnictwo zawodowe, Warszawa, lipiec 2024 r.
11. W stronę skutecznego doradztwa. Poznaj Centrum Wspierania Kariery, Materiały Konferencyjne, Kielce 21.09.2022 r.
12. Historia poradnictwa, <https://ppp4.edu.pl/o-nas/historia/historia-poradnictwa/>, [dostęp: 09.10.2024r.]
13. System poradnictwa zawodowego w Polsce, https://pracownik.kul.pl/files/10244/public/System_por_zaw_w_Polsce.pdf, [dostęp: 09.10.2024r.]
14. https://pl.wikiquote.org/wiki/Portret_Doriana_Graya, [dostęp: 17.10.24r.]
15. <https://sjp.pwn.pl/sjp/praca;2507726.html>, [dostęp: 12.07.2024r.]

16. <https://www.gallup.com/cliftonstrengths/en/home.aspx>, [dostęp:13.09.2024r.]
17. <https://www.tasb.org/news-insights/gallup-state-of-the-global-workplace-2024>, [dostęp: 13.09.2024r.]
18. <https://sdsiz.com.pl/otk-co-to-jest/>, [dostęp: 13.09.2024r.]
19. <https://ppp4.edu.pl/o-nas/historia/historia-poradnictwa/>, [dostęp:17.10.2024r.].
20. <https://futurium.ec.europa.eu/en/urban-agenda/jobs-and-skills-local-economy>, [dostęp: 18.10.2024 r.]
21. <https://nsp1.edu.pl/organizacja-przestrzeni-w-klasie>, [dostęp: 24.09.2024r.].

ODWIEDŹ NAS

Centrum Wspierania Kariery w Kielcach

Miejski Urząd Pracy w Kielcach

Zostaw obserwację na Facebooku
i bądź na bieżąco!

